

BISKUPSTVÍ BRNĚNSKÉ

Výroční zpráva 2023

OBSAH

Úvodní slovo	3
Základní údaje o organizaci	4
Brněnská diecéze	5
Co se podařilo	6
Úkony duchovní správy	9
Pastorace a vzdělávání	10
Katecheti a náboženské vzdělávání dospělých	10
Pastorační aktivity děkanství	14
Péče o mládež	15
Péče o rodiny	17
Péče o seniory	21
Církevní školství	22
Církevní turistika	26
Knihovna Biskupství brněnského	27
Diecézní muzeum	29
Diecézní konzervátorské centrum	30
Specifické formy pastorace	31
Diecézní archiv	34
Diecézní charita Brno	36
Diecézní církevní soud a Akademie kanonického práva	39
Ekonomicko-hospodářská činnost	41
Stavební oddělení	41
Fond na podporu kněží a pastorace v brněnské diecézi	43
Hospodaření brněnské diecéze	44
Kdo nás opustil	47

ÚVODNÍ SLOVO

Milí přátelé,

jsem přesvědčen, že v naší diecézi můžeme být v tomto roce za mnohé vděční, a nejde jen o kladný výsledek hospodaření. Nežijeme totiž primárně v říši peněz, ale v říši vztahů. Farnost není definována jen jako území, ale především jako společenství, a podobně je tomu i s diecézí.

Rád bych poděkoval Bohu, kněžím, jáhnům i vám všem za mnoho dobrých věcí, které se podařily. Ve farnostech vznikají a začínají pracovat pastorační rady podle nových stanov v duchu synodálního procesu, podstatně vzrostl zájem o stálé jáhenství, byl spuštěn program 3P zahrnující psychoterapeutickou pomoc a prostor pro naslouchání lidem, kteří se v církvi setkali se sexuálním násilím, začalo pravidelné setkávání kněží juniorů a seniorů s biskupem. A dalo by se pokračovat dále.

Jsem vděčný lidem i Bohu za naši diecézi a věřím v její potenciál postavený na víře, naději a lásce.

Mons. Pavel Konzbul
biskup brněnský

ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ORGANIZACI

Založení Biskupství brněnského je spjato s církevními reformami Marie Terezie a Josefa II., které v sedmdesátých letech 18. století radikálně zasáhly do života církve v celé habsburské monarchii. Na přímý podnět císařovny Marie Terezie a na základě buly papeže Pia VI. bylo roku 1777 povýšeno olomoucké biskupství na arcibiskupství a na jihozápadě Moravy došlo k založení biskupství nového, se sídlem v Brně. Stalo se tak 5. prosince 1777.

Právní forma:

Biskupství brněnské je zapsáno v Rejstříku evidovaných právnických osob na Ministerstvu kultury ČR pod číslem ev. 8/1-06/1994 v souladu s § 20 zákona č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech.

Statutární zástupci:

Mons. Mgr. Ing. Pavel Konzbul, Dr., biskup brněnský
Mons. Mgr. Pavel Kafka, generální vikář

Kontaktní údaje:

Biskupství brněnské
Petrov 269/8, 601 43 Brno

Tel.: +420 533 033 111

Fax: + 420 543 237 042

e-mail: brno@biskupstvi.cz

<https://www.biskupstvi.cz>

IČ: 00445142, DIČ: CZ00445142

Bankovní spojení:

číslo účtu 1341625329/0800

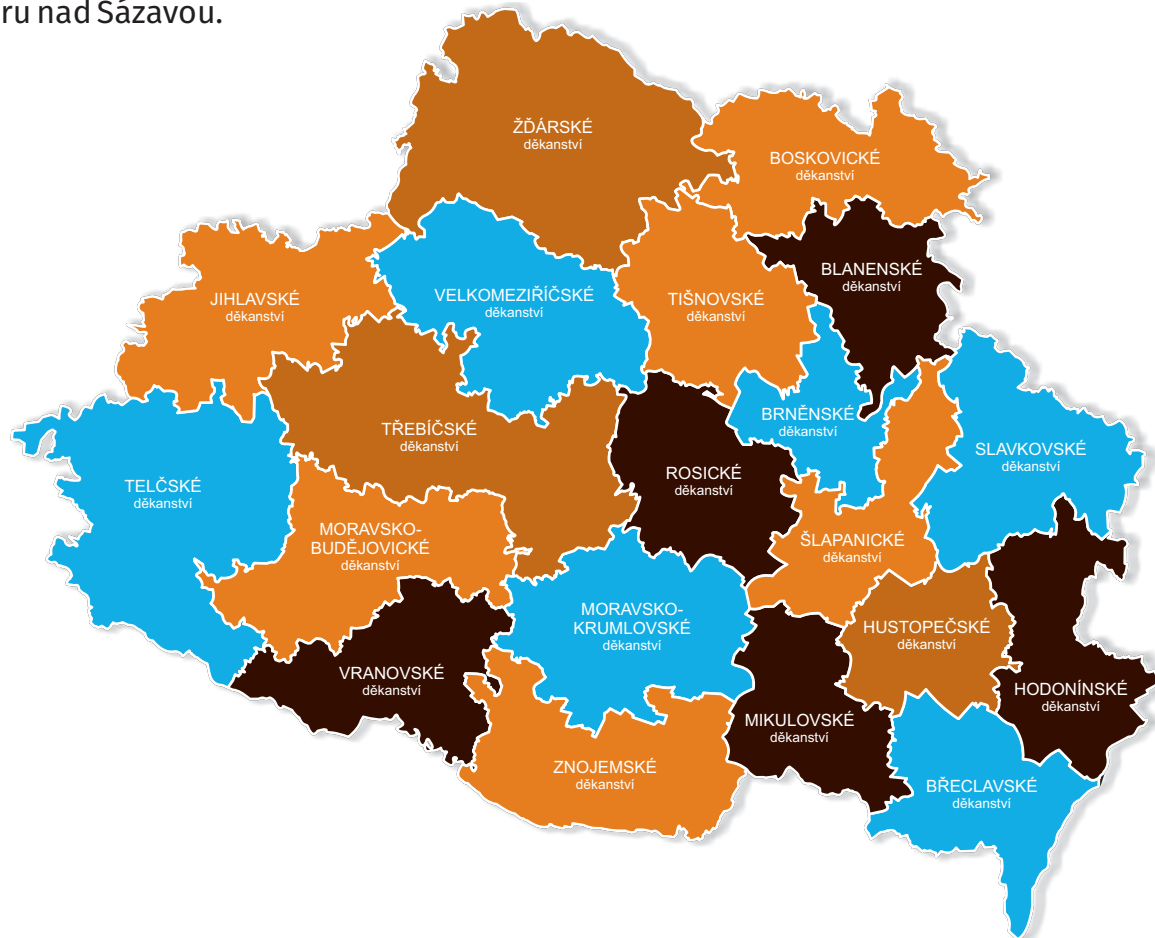
Česká spořitelna, a. s.

BRNĚNSKÁ DIECÉZE

Brněnská diecéze se rozkládá na ploše 10 668 km² a svou rozlohou je třetí největší v České republice. V roce 2023 bylo do dvaceti děkanství na území brněnské diecéze sdruženo 450 farností a jedna farnost exemptní. O farnosti pečovalo 234 diecézních a 75 řeholních kněží, kterým pomáhalo 53 stálých jáhnů.

Na území brněnské diecéze se nachází 1962 kostelů, kaplí a kapliček. K nejvýznamnějším poutním místům patří Brno-Tuřany, Hluboké Mašůvky, Kostelní Vydří, Křtiny u Brna, Přibyslavice, Sloup v Moravském krasu, Vranov u Brna, Zelená hora u Žďáru nad Sázavou a Žarošice. K významným chrámům se řadí také bazilika Nanebevzetí Panny Marie v Augustiniánském opatství v Brně na Mendlově náměstí, bazilika svatého Prokopa v Třebíči a bazilika Nanebevzetí Panny Marie ve Žďáru nad Sázavou.

CO SE PODAŘILO

- S platností od 1. ledna byla na dobu pěti let jmenována Pastorační rada brněnské diecéze, která je složená z duchovních, ze členů společenství zasvěceného života a především z laiků.
- Souhlas s působením na území brněnské diecéze byl 6. března udělen církevní rodině zasvěceného života Komunita Blahoslavenství, která začala od srpna působit ve Střelicích u Brna.
- V březnu přijal diecézní biskup v katedrále sv. Petra a Pavla liturgickým obřadem pět ženatých mužů mezi kandidáty stálého jáhenství a devět zájemců bylo přijato do formace k této službě.
- V pondělí 20. března, v den slavnosti sv. Josefa, se v Brně na Petrově konalo první setkání kněží seniorů s biskupem Pavlem. Po společném slavení eucharistie si kněží mohli popovídat o radostech a starostech kněžského stáří.
- Katolické gymnázium v Třebíči oslavilo 24. března 30. výročí svého založení.
- Diecézní biskup jmenoval krizový tým pro podporu kněží, ve kterém je zastoupen psycholog, psychoterapeut i několik zkušených kněží.
- K 1. dubnu byly vydány Stanovy pastoračních rad farností brněnské diecéze. Vznikla tím povinnost zřídit do roka pastorační radu farnosti i tam, kde dosud zřízena nebyla.
- Diecézní biskup pověřil P. PhDr. Mgr. Zdeňka Jančaříka, SDB, odpovědným za pastorační LGBT+ v brněnské diecézi.
- Diecézní setkání mládeže s biskupem Pavlem se konalo 13. května v Žarošicích. Poprvé se zde během dopoledního programu setkala mládež po děkanstvích.
- V pátek 2. června se na území brněnské diecéze v rámci Noci kostelů otevřelo 225 kostelů a modliteben, ve kterých pořadatelé nabídli více než 1160 programů. Bylo zaznamenáno na 100 000 návštěvnických vstupů.
- V sobotu 17. června udělil biskup Pavel Konzbul v katedrále sv. Petra a Pavla jedno kněžské a dvě jáhenské svěcení. Další jáhenské svěcení udělil 9. července při bohoslužbě v kostele Nejsvětějšího Srdce Páně v Brně-Husovicích.

- V neděli 21. května, v den slavnosti posvěcení katedrály, slavil apoštolský nuncius Jude Thaddeus Okolo spolu s brněnským biskupem Pavlem Konzbulem mši svatou v katedrále sv. Petra a Pavla. Následně, u příležitosti Dne pro rodinu, společně navštívili Centrum pro rodinu a sociální péči.
- Diecézní muzeum v Brně oslavilo 30. výročí svého založení výstavou s názvem Via populi Dei – Cesta Božího lidu aneb Starý zákon v umění výtvarném, která byla od 22. června do 1. října ke zhlédnutí v kryptě brněnské katedrály sv. Petra a Pavla.
- V pondělí 22. května proběhlo první setkání kněží juniorů. Biskup Pavel Konzbul pozval deset služebně nejmladších kněží brněnské diecéze a při společném setkání mohli sdílet zkušenosti ze začátků svého kněžského působení ve farnostech.
- S platností od 26. června aktualizovala Královská stoliční kapitula sv. Petra a Pavla v Brně (založena 7. března 1296) po více než 600 letech své stanovy. První stanovy z 11. srpna 1403 platily s různými změnami až do letošního roku.
- Proboštem Královské stoliční kapituly sv. Petra a Pavla v Brně byl 14. srpna na období 5 let zvolen Mons. ThLic. Václav Slouk, děkanem R. D. ThLic. Petr Šíkula a ekonomem R. D. ICLic. Mgr. Jaroslav Čupr.
- Diecézní biskup jmenoval nový komunikační tým Biskupství brněnského, jehož úkolem je spolupráce se sdělovacími prostředky, příprava a publikování tiskových zpráv a oznámení a správa obsahu internetové a mediální prezentace.
- Brněnské biskupství spustilo v září Projekt 3P, který zahrnuje poradenství, psychologickou i psychoterapeutickou pomoc, ale také prostor pro naslouchání lidem, kteří se v církvi setkali se sexuálním násilím.
- V sobotu 9. září proběhlo v klášteře sester těšitelek BSJ slavnostní uzavření diecézní fáze beatifikačního řízení Matky Rosy Vůjtěchové, zakladatelky kongregace. Spisy obsahující výpovědi svědků a archivní dokumenty (cca 4 000 stránek A4) byly za přítomnosti kněží, sester a věřících obřadně zapečetěny a odeslány do Říma.
- Cestu ke kněžství započali tři uchazeči z naší diecéze nastoupením do Teologického konviktu v Olomouci.

- V sobotu 16. září udělil v katedrále sv. Petra a Pavla v Brně brněnský biskup Pavel Konzbul svěcení ke stálému jáhenství sedmi kandidátům.
- Na 14. mezinárodní konferenci Mezinárodní asociace exorcistů byl 28. 9. 2023 zvolen prezidentem této asociace Mons. Mgr. Karel Orlita, J.U.D., moderátor pro službu exorcismu v brněnské diecézi. Asociace je zřízena Dikasteriem pro klérus a sdružuje téměř 900 kněží exorcistů z celého světa a asi 500 laiků pomocníků.
- Svátý otec František udělil Mons. Josefu Zouharovi záslužné ocenění Pro Ecclesia et Pontifice u příležitosti výročí 80 let věku a 55 let od jeho kněžského svěcení. Vyznamenání Mons. Zouharovi předal dne 1. října diecézní biskup Pavel Konzbul.
- V období od 10. října do 8. listopadu se v různých děkanstvích diecéze uskutečnila čtyři setkání členů pastoračních rad farností, kde byly představeny úkoly, které jsou těmto radám svěřeny. Rovněž byla možnost vzájemně sdílet zkušenosti a pozitivní příklady z jednotlivých farností.
- Dvoudenní partnerské setkání vedoucích pracovníků církevních škol brněnské diecéze a vídeňské arcidiecéze proběhlo na přelomu listopadu a prosince ve Vídni a navázalo na jarní návštěvu rakouských kolegů v Brně. Účastníci setkání sdíleli zkušenosti a inspiraci v oblasti pedagogiky a řízení škol a prohlédli si školy zřizované vídeňskou arcidiecézí.
- Ekumenická bohoslužba s vysláním nemocničních kaplanů se konala 7. prosince v Červeném kostele J. A. Komenského za účasti biskupa Pavla Konzbula.
- Projekt Křesťanský advent a Vánoce nabídl přehled adventních a vánočních aktivit ve farnostech, sborech a duchovních centrech na území brněnské diecéze. Zapojilo se 91 kostelů s nabídkou 200 programů.
- V prosinci vyšlo poslední číslo ACEB v tištěné podobě. V návaznosti na partikulární zákon „O zveřejňování diecézních zákonů“ byl pro sdělování informací, které byly dosud zveřejňovány v ACEB, ale nemají úřední charakter, zřízen elektronický zpravodaj – newsletter.

ÚKONY DUCHOVNÍ SPRÁVY

děkanství	svátosti					kněží v činné službě	nedělní bohoslužby	
	křty	biřmování	první svaté přijímání	sňatky	pohřby		počet	účast
exemptní farnost	88	81	15	27	11	10	10	630
blanenskéé	164	0	52	40	156	10	32	2 297
boskovické	159	94	107	37	247	13	29	3 510
brněnské	596	183	311	122	569	66	86	11 636
břeclavské	153	34	73	46	140	8	22	2 056
hodonínské	297	73	189	52	296	17	43	5 249
hustopečské	123	39	73	49	170	12	28	2 480
jihlavské	149	37	88	23	178	14	37	2 194
mikulovské	62	18	31	20	87	6	21	718
moravskobudějovické	122	42	72	31	169	10	29	2 091
moravskokrumlovské	67	22	28	25	122	11	34	1 527
rosické	131	1	70	28	145	16	27	1 848
slavkovské	158	18	76	30	164	16	38	2 299
šlapanické	192	68	115	38	217	9	43	4 387
telčské	141	7	63	62	139	15	32	1 916
tišnovské	157	72	88	51	202	12	30	2 106
třebíčské	197	26	119	51	223	13	41	3 734
velkomeziříčské	234	57	187	79	249	11	27	4 317
vranovské	75	1	13	11	55	6	22	619
znojenskéé	148	6	38	57	153	13	37	1 552
žďárské	261	63	202	77	300	16	45	4 980
celkem	3 674	942	2 010	956	3 992	304	712	62 146

PASTORACE A VZDĚLÁVÁNÍ

Katecheté a náboženské vzdělávání dospělých

Činnost Diecézního katechetického centra (DKC) se orientovala na podporu katecheze a výuky náboženství ve farnostech skrze nabídku pomůcek a programů, na vzdělávání, formaci a podporu katechetů a učitelů náboženství v diecézi.

Výuka náboženství a katecheze

Katechezi a výuce náboženství se kromě kněží a jáhnů věnovalo také 335 katechetů-laiků.

Katecheze na farách a v jiných církevních budovách navštěvovalo v brněnské diecézi 840 předškolních dětí a 2 673 dětí školního věku. Vzdělávalo se zde také 92 středoškoláků a 244 mladých dospělých.

Výuku náboženství, která probíhala na veřejných základních a středních školách, navštěvovalo 8 234 žáků. Kromě systematické katecheze a výuky náboženství dětí se ve farnostech scházela také různá společenství mladých, dospělých či seniorů, která zahrnovala celkem 11 747 osob.

Teologický kurz

V květnu úspěšně ukončilo Teologický kurz 101 posluchačů. Kurz poskytuje základní vzdělání v oblasti teologie a je předpokladem pro pokračování v kurzu Katecheta. Zájemci, kteří splnili určité požadavky, pak měli možnost další dva roky pokračovat v programu ČŽV Učitelství náboženství pro ZŠ na Cyrilometodějské teologické fakultě UP v Olomouci.

Permanentní vzdělávání katechetů

Katecheté se pravidelně scházejí ve svých farnostech a děkanstvích. Kromě toho pro ně byla připravována setkání v Brně. Lednové setkání se věnovalo tématu Křesťanství a homeopatie, které přednesl Mgr. et Mgr. Milan Werl, Ph.D. Zážitek pedagogiku si mohli katecheté vyzkoušet v únoru na semináři Dominika Mazla. Při dubnovém setkání hovořil Mgr. Pavel Šenkyřík o katechezi v pastoračním plánu diecéze. Tématu christologie a spirituality se při dvoudenním letním teologickém semináři v závěru prázdnin věnovala Mgr. Veronika Řeháková, Ph.D., a čtvrté přikázání představil z pohledu morálky ThLic. David Ambrož.

Akce

Postní pátky v brněnské katedrále

Během pěti postních pátků se v brněnské katedrále konal duchovní program pro veřejnost. Hlavním tématem byl křest. Vystoupili Mgr. Pavel Šenkyřík, Mgr. Jan Pacner, Mgr. Michal Seknička, ThLic. Tomáš Koumal a Mgr. Pavel Kafka.

Prvokomunikanti

Ve čtvrtek 5. října se v Brně na Petrově konalo setkání více než 700 prvokomunikantů z celé brněnské diecéze s biskupem Pavlem Konzbulem, s nímž se mohli po bohoslužbě setkat v sakristii. Na dalších stáních se děti setkaly s různými světci, kteří pro ně měli připraveny zábavné i poučné úkoly.

Projekty pro advent a postní dobu

Projekty slouží jako inspirace pro rodiny, farnosti či jednotlivce k prožití významných období liturgického roku. Jsou dostupné na webu katechetického centra.

- *Ježíš dává vodu života* – postní projekt
- *Ujeslí se svatým Františkem* – adventní projekt

INFORMOVÁNÍ KATECHETŮ O DĚNÍ V DIECÉZI

- newsletter Informace Diecézního katechetického centra v Brně (nové pomůcky, kurzy, akce)
- webové stránky <https://kc.biskupstvi.cz> (pomůcky ke stažení, pozvánky)
- Facebook: skupina Katecheté brněnské diecéze (prostředí pro sdílení nápadů a informací)

PROSTŘEDKY PRO PODPORU KATECHETŮ

- tvorba katechetických materiálů (brožury, pracovní listy, PPT prezentace, postní a adventní projekty aj.)
- mentoring – proškolené lektorky Karolína Kolářová a Rita Konzalová poskytují katechetům osobní doprovázení a rozvoj v oblasti katechetické služby
- nově vydané materiály: Malý průvodce postní dobou, Moje nedělní album a samolepky, Otčenáš
- návštěvy pracovníků DKC přímo v jednotlivých děkanstvích (od září do listopadu proběhla setkání ve Velkém Meziříčí, Boskovicích, Troubsku a Tišnově)

Projekt Vstupy do škol

Cílem projektu je představovat ve školách, převážně základních, témata spojená s křesťanstvím. Proškolení lektori v připravených výukových programech předávají žákům poselství křesťanských svátků a seznamují je s významnými osobnostmi a s křesťanskými hodnotami. Všechny nabízené výukové programy jsou v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání (RVP ZV) a mají akreditaci MŠMT ČR v systému Dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.

V roce 2022/2023 se uskutečnilo 966 programů a jejich prostřednictvím lektori oslovili 20 640 žáků. Vánoční programy absolvovalo více než 9 000 dětí, velikonoční programy 6 500. Proběhlo také 10 seminářů pro lektory projektu Vstupy do škol.

Od září 2023 byl projekt Vstupy do škol přesunut do gesce Pastoračního střediska brněnské diecéze.

Počet realizovaných seminářů pro lektory Vstupů do škol ve školním roce 2022/23

Název programu	Počet seminářů
Poselství křesťanských Vánoc I	1
Poselství křesťanských Vánoc II (Advent)	1
Poselství křesťanských Velikonoc I	1
Poselství křesťanských Velikonoc II	0
Cyril a Metoděj - historie a současnost	1
Bible - víc než kniha	1
Dušičky a Halloween v tradici a kultuře	1
Kostel u nás	1
Svědci víry - bohatství našeho národa	1
Světcí z rodu Přemyslovců	0
G. J. Mendel - (ne)obyčejný život génia	2

<https://pastorace.biskupstvi.cz>

<https://kc.biskupstvi.cz>

Pastorační aktivity děkanství

V roce 2023 vzniklo nové oddělení s názvem Pastorační aktivity děkanství, které zajišťuje metodické vedení, podporu a vzdělávání pastoračním asistentům a samostatným pastoračním asistentům působícím ve farnostech a děkanstvích a řídí činnost moderátorů pastoračních aktivit v jednotlivých děkanstvích. Vedoucí pastoračních aktivit děkanství je podřízen generálnímu vikáři.

V této souvislosti byla vydefinována nová pracovní pozice moderátora pastoračních aktivit děkanství, který ve spolupráci s pastorační radou děkanství rozlišuje potřeby v daném děkanství a na jejich základě vytváří roční pastorační plán. Na úrovni děkanství koordinuje setkání a formaci pro katechety, akolyty, děti a mládež a další skupiny pomocníků ve farnostech. Koordinuje evangelizační projekty děkanství.

V roce 2023 byla tato pozice obsazena v pěti děkanstvích. Zároveň vznikly stránky www.dekanstvi.cz, které slouží pro komunikaci mezifarnostních aktivit v rámci děkanství.

<https://www.dekanstvi.cz>

Péče o mládež

Diecézní centrum mládeže

Diecézní centrum mládeže v Brně a Diecézní centrum života mládeže v Osové Bítýšce zajišťují pro mládež brněnské diecéze duchovní, kulturní i vzdělávací programy a podílejí se na přípravě celostátních i mezinárodních setkání mládeže.

Ples mládeže

Ples mládeže, jehož 22. ročník se konal 27. ledna v Brně v sále Milosrdných bratří, přilákal na 170 mladých. Po mši svaté v kostele sv. Leopolda hrála k tanci a poslechu kapela CCA GANG.

Valentinská pouť

Valentinská pouť pro mladé se uskutečnila 13. února v kostele sv. Michala v Brně. Její součástí byla přednáška P. Mgr. Karla Skočovského, Ph.D., s názvem „Svým tělem oslavujte Boha“. Při mši svaté pak byla zařazena modlitba snoubenců. Závěr poutě patřil modlitbě chval za doprovodu scholy z Tvarožné.

Diecézní setkání mládeže s biskupem

Diecézní setkání mládeže proběhlo 13. května v Žarošicích. Po společném zahájení se návštěvníci rozdělili podle děkanství na menší skupiny a společně se svými kaplany pro mládež a animátory z děkanství prožili pestrý dopolední program. Mezi odpolední programy patřil např. neformální „pokec“ s novým biskupem Pavlem Konzbulem. Na závěr prožilo 800 mladých účastníků mši svatou s otcem biskupem. Motto setkání „Maria se vydala na cestu a spěchala“ (Lk 1, 39) odkazovalo na motto Celosvětového setkání mládeže v Lisabonu, které následovalo o dva měsíce později.

Festival Kefasfest

V areálu bývalého kláštera v Dolních Kounicích proběhl poslední červnový víkend 11. ročník festivalu Kefasfest, kde vystoupili písničkáři Michal Horák, Pavel Čadek, kapela Adorare, zpěvačka Tereza Mašková, kapely Way to go, TowMeot a další. Návštěvníci zažili bubenické vystoupení Drum Show a přehlídku schol z brněnské diecéze. Nechyběly workshopy, přednášky a jiné volnočasové a sportovní aktivity.

Světové dny mládeže Lisabon

Světového setkání mládeže s papežem Františkem (SDM) v Lisabonu se na přelomu července a srpna zúčastnilo 700 mladých z brněnské diecéze. Z celé České republiky odcestovalo do Portugalska 3 000 mladých a 1 700 z nich prožilo předprogram ve farnostech diecéze Porto, kde byl prostor pro poznání místní kultury a vzájemné obohacení.

V Lisabonu byl přichystán bohatý mezinárodní program. Dopoledne probíhaly katecheze Rise Up! a mše svaté po národních skupinách. Odpolední Festival mladých nabízel velké množství programů. Vrcholem setkání byl příjezd papeže, křížová cesta a závěrečná pouť do Parku Tejo, které se zúčastnilo 1,5 milionu mladých lidí z celého světa.

Charitativní trhy

V Zahradách pod Petrovem se o druhém adventním víkendu uskutečnily Charitativní trhy. Mezi zástupce trhovců byly pozvány různé neziskové organizace, jako např. Mary's Meals, Centrum narovinu, Popálky o.p.s., SADBA, Dětský dům Zábřovice, které zde nabízely své výrobky a produkty. Trhy doprovázel hudební program s vystoupením schol a v přilehlých prostorách byly kreativní dílny pro děti.

Chill Out pod Petrovem

V Zahradách pod Petrovem se uskutečnil také 3. ročník kulturních večerů. Během letních prázdnin zde proběhly čtyři večery zaměřené na různá témata. Hudební večer doprovázely kapely DIA, Jasno a GedeON. Na divadelní večer přijelo divadlo Prkno se svým představením „Událost na myslivci“ a divadlo Navlnce s představením „Kde spí motýli“. Folklorní chill-outový večer doprovázel brněnský soubor Lučina a folklorní soubor Krůžek z Týnce. Návštěvníci filmového večera mohli zhlédnout film Katedrála.

Animátorský kurz

Jedná se o dvouletý osobnostně-formační kurz pro mladé od 14 let, kteří se chtějí poznat, chtějí navázat nové vztahy a zažít společenství. Od tohoto roku se kurz také revitalizoval a nabyl nové podoby. Přibylo několik víkendů a všechny prošly jasnou revizí s cílem udělat kurz opět bližší mladým. Po změně bude mít kurz dvouletou formu, celkem 14 víkendů a jedno prázdninové soustředění.

<https://mladez.biskupstvi.cz>

 @dcm.brno @dczm.mamre

 @dcnbrno @dczm.mamre @kefasfest @goodwayscz

Péče o rodiny

Centrum pro rodinu a sociální péči

Centrum pro rodinu a sociální péči (CRSP) je nezisková organizace zřízená Biskupstvím brněnským, která od roku 1997 nabízí rodinám programy a služby zaměřené na podporu hodnot manželství a rodiny v různých životních situacích.

PASTORACE

Přípravy a duchovní obnovy

V kurzech přípravy snoubenců na manželství doprovázeli lektoři CRSP celkem 93 párů a podpořili je v rozhodnutí celoživotně o jejich vztah pečovat. Pod vedením 11 lektorských párů proběhlo 12 skupinových kurzů, 19 párům se lektoři věnovali individuálně. Duchovní večery pro manžele využilo 250 účastníků a dvakrát proběhl cyklus „Svatba. A co dál?“ zaměřený na rozvoj vztahu. Manželským párům byly určeny duchovní obnovy v adventní a postní době, kterých se zúčastnilo 40 párů.

Duchovní a psychologická podpora v (po)rozvodové situaci

Pro rozvedené a osamělé rodiče nabídlo CRSP několik duchovních a formačních setkání, a také workshop „Děti a rozvod“, zaměřený na problematiku střídavé péče. Kurz „Na rozcestí“ se zaměřil na klíčová témata spojená s rozvodovou situací a podpůrná skupina „Novým směrem“ zajišťovala pod odborným vedením psychologickou podporu lidí v (po)rozvodové situaci a prostor pro sdílení zkušeností spojených s rozvodem. Účastníci oceňují atmosféru přijetí, možnost načerpat povzbuzení a také vnímaný zájem ze strany provázejících duchovních. K tématu rozvodů byly vytvořeny dva podcasty.

Diecézní pouť rodin

Rodiny z brněnské diecéze se opět mohly poslední prázdninovou sobotu setkat při Diecézní pouti rodin v Předklášteří u Tišnova a strávit společně den naplněný smysluplným duchovním a doprovodným programem. Společnou mši svatou slavil brněnský diecézní biskup Pavel Konzbul.

ODBORNÉ, VZDĚLÁVACÍ A VOLNOČASOVÉ PROGRAMY

CRSP nabízí širokou škálu programů, z nichž si mohou rodiny vybrat s ohledem na životní situaci, ve které se nacházejí nebo jaké problémy právě řeší. Nastávající rodiče zde mohou absolvovat kompletní předporodní přípravu, rodiny s malými dětmi mají možnost navštěvovat cvičení rodičů s dětmi. Pro rodiče prožívající ztrátu dítěte zajišťuje CRSP dostupnou a pravidelnou možnost individuálního psychologického poradenství.

V rámci programu Služby určené pěstounským rodinám (SUPR) doprovázeli pracovníci CRSP 37 pěstounských rodin, kterým poskytovali odbornou pomoc, poradenství a možnost vzdělávání, např. prostřednictvím nového e-learningového kurzu o vývoji emocí u dětí či diskuse o aktuálních tématech spojených s náhradním rodičovstvím.

V oblasti problematiky rodin s dětmi s poruchami pozornosti spojenými s hyperaktivitou (ADHD) nabízí CRSP setkávání rodičovských skupin a vzdělávání pro rodiče i odborníky. V průběhu roku 2023 těchto programů využilo 105 klientů.

HOSPODAŘENÍ CRSP V ROCE 2023

Výnosy v Kč	
Příjmy od klientů	2 071 000
Dotace	5 850 000
Příspěvky od státu	2 357 000
Příspěvky od nadací	870 000
Dary	2 070 000
Jiné	218 000
Celkem	13 436 000

Náklady v Kč	
Materiál	644 000
Energie	392 000
Služby	3 424 000
Osobní	8 105 000
Ostatní	467 000
Celkem	13 032 000

Centrum pro rodinu a sociální péči
Biskupská 7, 602 00 Brno
info@crsp.cz tel.: 542 217 464

www.crsp.cz
www.familypoint.cz
www.neklidne-deti.cz
www.sluzbypestounum.cz
www.trojlistek.com
www.efektivnirodicovstvi.cz
www.sendvicovagenerace.cz

Péče o seniory

Spokojený senior – KLAS z.s.

Od roku 2014 přispívá organizace Spokojený senior – KLAS, z. s. (dále jen spolek) ke zkvalitňování života seniorů v jejich přirozeném prostředí, podporuje důstojné a aktivně prožívané stáří a iniciuje budování veřejných služeb pro seniory. Hlavní náplní organizace je společensko-motivační a vzdělávací činnost, práce s dobrovolníky, metodická činnost, tvorba a šíření metodických materiálů a mezigenerační spolupráce.

Spolek realizoval své pravidelné aktivity – kurzy angličtiny a němčiny, kurz zdravotního a rehabilitačního cvičení pro seniory. Mezi největší projekty patřil projekt „Spokojený senior, aktivní senior 21. století“, jehož obsahem je podpora bezplatného právního a PC poradenství, realizace kurzů, odborných seminářů, služba mobilní počítačové učebny a pobyty pro seniory. Službu „Posilovna paměti“, která zahrnuje trénink paměti pro seniory s Alzheimerovou chorobou, poskytuje spolek jak v domácnostech seniorů, tak v domovech pro seniory.

Pravidelně se scházejí tři skupiny KLAS KLUB AKTIVNÍCH SENIORŮ®, z nichž má každá cca 8–15 členů. Podpora animátorů spolku i farních společenství seniorů je zajišťována formou pravidelných metodických návštěv ve farnostech. Pro seniory, kteří navštěvují KLAS KLUB AKTIVNÍCH SENIORŮ®, uspořádal spolek 2. ročník Seniorské olympiády, které se v Lelekovicích u Brna účastnilo 87 seniorů. Proběhly také pobyty pro seniory, výlety a exkurze.

V roce 2023 spolek hospodařil s kladným hospodářským výsledkem. Výnosy organizace byly zajišťovány zejména z dotací MPSV ČR, JMK a MMB, dále z příjmů od klientů, členských příspěvků a darů.

<https://spokojenysenior-klas.cz/klas>

V oblasti problematiky tzv. sendvičové generace uspořádalo CRSP pro odbornou veřejnost Kulatý stůl na téma „Sendvičová generace: průsečíky, sdílení, inspirace“. Adresář služeb na webu www.sendvicovagenerace.cz byl rozšířen na celý Jihomoravský kraj a ve spolupráci s terapeutickou linkou Sluchátko vznikl e-book „Příběhy sendvičové generace“.

Služba FAMILY POINT místo pro rodinu®, díky níž mohou rodiny s dětmi nalézt ve veřejném prostoru standardizovaná místa umožňující péči o děti, se v únoru rozšířila do Olomouckého kraje. Z celkem 65 pracovišť Family Point jich v Brně působí 26. Služeb kontaktního pracoviště v centru Brna využilo v průběhu roku více než 4 000 klientů.

Do služby TROJLÍSTEK sblížení tří generací® bylo v roce 2023 zapojeno celkem 117 rodin s dětmi a „náhradních babiček“. Nově bylo s „náhradní babičkou“ propojeno 14 rodin.

Osamělí senioři mohli pravidelně docházet do celoročního programu aktivizační skupiny, která usiluje o předcházení sociální izolaci a vytváření příležitostí pro smysluplné trávení času a udržování se v co nejlepší fyzické a psychické kondici.

Církevní školství

Biskupství brněnské je zřizovatelem pěti škol – Biskupského gymnázia Brno a mateřské školy, Katolického gymnázia Třebíč, Křesťanské základní školy Jihlava, Střední odborné školy sociální u Matky Boží Jihlava a Mateřské školy Jabula v Moravských Budějovicích – a dvou školských zařízení – Církevního domova mládeže Petrinum (dále CDM) a Křesťanské pedagogicko-psychologické poradny Brno (dále KPPP). Koncem roku 2023 se v nich vzdělávalo 90 předškolních dětí, 300 žáků základní školy a 1420 středoškoláků. CDM Petrinum se stal přechodným domovem pro 117 studentů. Služeb KPPP Brno v roce 2023 využilo 1 280 klientů (především rodičů s dětmi), kterým bylo poskytnuto více než 5 000 konzultací, intervencí a odborných vyšetření.

Biskupství brněnské úzce spolupracuje i se školami ostatních zřizovatelů na území diecéze. V měsíci březnu 2023 uspořádalo tradiční tematické setkání vedení církevních škol diecéze a v adventu společný hudební program Bigy scholy a scholy CMGaSOŠPg Brno na Brněnských Vánocích.

Přehled církevních škol a školských zařízení zřízených Biskupstvím brněnským

GYMNÁZIA

Biskupské gymnázium Brno a mateřská škola

Barvičova 85, 602 00 Brno
<https://www.bigy.cz>

837 žáků ■ *osmileté a čtyřleté studium*

- prestižní a vyhledávaná škola
- pestrá nabídka mezinárodních studentských stáží, výměnných pobytů a projektů
- dlouholetá spolupráce s brněnskými vysokými školami, s výzkumnými a odbornými institucemi
- významné úspěchy studentů ve vědomostních olympiádách a sportovních soutěžích
- akce s účastí zajímavých osobností českého i zahraničního vědeckého, společenského a kulturního života

Katolické gymnázium Třebíč

Otmarova 22, 674 01 Třebíč

<https://www.kgtrebic.cz>

354 žáků ■ *osmileté a čtyřleté studium* ■ Školní klub a Studentský klub Halahoj

- přední umístění studentů v celostátních, krajských a okresních studentských soutěžích
- nabídka zahraničních poznávacích pobytů a exkurzí

STŘEDNÍ ŠKOLY

Střední odborná škola sociální u Matky Boží Jihlava

Fibichova 67, 586 01 Jihlava

<https://web.sosmb.cz>

230 studentů ■ *čtyřleté denní studium oboru Sociální činnost* ■ *internát a školní jídelna*

- zajímavé akce a exkurze
- úspěchy v soutěžích

ZÁKLADNÍ ŠKOLY

Křesťanská základní škola Jihlava

Náměstí Svobody 3, 586 01 Jihlava

<https://www.krestanka.cz>

298 žáků ■ *Obory: základní škola a základní škola speciální* ■ *školní družina a klub*

- osvědčené společné vzdělávání zdravých a různě handicapovaných žáků
- třídy pro klasické základní vzdělávání i speciální třídy pro žáky s různými typy znevýhodnění
- možnost výuky dle individuálních vzdělávacích plánů se zapojením speciálních pedagogů, asistentů, příp. i zdravotních sester
- spolupráce s dalšími organizacemi speciální péče a speciálními pedagog. centry různého zaměření
- nabídka speciální praxe studentů pedagogických, zdravotních a sociálních oborů

MATEŘSKÉ ŠKOLY

Mateřská škola při Biskupském gymnáziu Brno

Barvičova 85, 602 00 Brno

<https://www.bigy.cz/matrska-skola>

40 dětí

- každodenní pobyt dětí v přírodní zahradě a přilehlém městském lese
- pravidelné dětské bohoslužby a katecheze
- nabídka odpoledních kroužků, plaveckého a lyžařského výcviku
- návštěvy divadelních představení a výukových programů

Mateřská škola Jabula Moravské Budějovice

Komenského 1729, 676 02 Moravské Budějovice

<https://www.msjabula.cz>

50 dětí

- celoroční společná mezigenerační setkání dětí a klientů sousedního Domova pro seniory
- pestrá nabídka návazných sportovních a duchovních aktivit
- plavecký a lyžařský výcvik, výuka bruslení

ŠKOLSKÁ ZAŘÍZENÍ

Církevní domov mládeže Petrinum Brno

Veveří 15, 602 00 Brno
<http://www.petrinum.cz>

117 ubytovaných studentů SŠ a VŠ

- široká nabídka volnočasových vzdělávacích, kulturních, duchovních a sportovních aktivit

Křesťanská pedagogicko-psychologická poradna Brno

Veveří 15, 602 00 Brno
<https://www.kpppb.cz>

8 pedagogických pracovníků s odbornou kvalifikací

- úzká spolupráce s církevními i státními školami z celé Moravy
- více než 5 000 konzultací, intervencí a odborných vyšetření
- 1 280 klientů - studenti a žáci MŠ, ZŠ a SŠ a jejich rodiče

HOSPODAŘENÍ CÍRKEVNÍCH ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ ZŘÍZENÝCH BISKUPSTVÍM BRNĚNSKÝM

Náklady	Kč
Osobní	182 352 000
Opravy	2 024 000
Ostatní	74 081 000
Celkem	258 457 000

Výnosy	Kč
Dotace	217 016 000
Dary	2 106 000
Nájemné apod.	36 053 000
Ostatní	4 694 000
Celkem	259 869 000

Církevní turistika

Církevní turistika prezentuje křesťanské církevní památky, poutní místa a další zajímavosti, které mají křesťanskou víru jako společného jmenovatele. Zároveň představuje nové možnosti využití církevních objektů a propojuje křesťanské církevní památky s ostatními doprovodnými aktivitami, přispívajícími k obnově duchovních, duševních i fyzických sil.

Projekt Církevní turistika je určen nejširší veřejnosti a navazuje na úspěšné projekty Noc kostelů a Křesťanský advent a Vánoce. Jednotný vizuální styl propojuje jednotlivé aktivity církevní turistiky, prezentuje je navenek, a tak zdůrazňuje a posiluje povědomí veřejnosti o nabídce církevní turistiky. Práce oddělení Cestovního ruchu a církevní turistiky je velmi pestrá a sahá od vývoje webových stránek přes vytipovávání neobsazených far a objektů vhodných pro využití v turismu, vzdělávání pracovníků v církevním cestovním ruchu a vydávání propagačních tiskovin až po marketingové aktivity.

Církevní turistika je od roku 2018 členem Evropské asociace Romea Strata (AERS), která si vytkla cíl představit poutní stezku víry a kultury Romea Strata, která v minulosti vedla od Baltského moře až do Říma a fungovala jako spojka mezi západem a východem. Následně získala certifikaci „Kulturní stezky Rady Evropy“.

<https://www.cirkevnuturistika.cz>

Knihovna biskupství brněnského

Organizační změny

Knihovna byla v tomto roce přeřazena z odboru kancléře do pravomoci biskupského vikáře pro pastorační a vzdělávací, což přispělo k lepšímu vnímání této služby jako součásti pastoračních aktivit.

Revitalizace knihovny – dotace z programu IROP

V programu IROP uspěla žádost o dotaci s názvem Revitalizace knihovny Biskupství brněnského, díky které bylo možné pořídit nové posuvné regálové vozy do depozitáře, nábytek a knihovnické regálové stěny na knihy a časopisy, měřidla teploty a vlhkosti, odvlhčovače, dataprojektor, PC a notebooky pro čtenáře, a tak vytvořit pro čtenáře i pracovníky důstojné prostředí.

Výpůjční proces a knižní fond

Ke konci roku 2023 evidujeme 205 čtenářů s platnou registrací. Celkem knihovna v roce 2023 zaznamenala 1 309 čtenářských návštěv, vypůjčeno bylo 4 420 knih. Zvýšil se počet rezervací a prolongací knih v elektronickém katalogu.

	2021	2022	2023
Počet registrovaných čtenářů	211	206	205
Počet výpůjček + prolongací	5111/2467	4455/1974	4420+2106
Počet čtenářských návštěv	1251	1337	1309
Počet návštěv elektronického katalogu	5524	5216	6449
Registrace a poplatky v Kč	7160	7650	9915
MVS – knihy půjčené jiným knihovnám	8	15	9

	Počet přírůstků/úbytků za rok
2021	1214/102
2022	2911/0
2023	832/535

Knižní fond Knihovny Biskupství brněnského se v roce 2023 rozrostl jen o 832 přírůstků a k 31. 12. 2023 je v katalogu evidováno 91 785 svazků. Kromě drobných darů od čtenářů a sponzorů byly nakoupeny nové knihy v hodnotě 35 660 Kč. Využitím projektu Česká knihovna jsme získali zdarma další nové knihy v hodnotě téměř 4 500 Kč.

Akce pro veřejnost

Během prázdnin probíhala soutěž o nejzajímavější letní fotografii s knihou.

Od června do listopadu proběhl v sále hospice sv. Alžběty cyklus čtyř přednášek, ve kterých se historik Mgr. Josef Mikulášek, Ph.D., věnoval vývoji a poslání církevních řádů a ve čtvrtek 14. září představil prof. Ctirad Václav Pospíšil, Th.D., svoji knihu „A Slovo se stalo tělem“.

V úterý 3. října se knihovna zúčastnila knihovního happeningu s názvem Den s brněnskými knihovnami, kde se s programem pro školy i veřejnost představilo také dalších 18 brněnských knihoven.

<https://knihovna.biskupstvi.cz>

Diecézní muzeum

Diecézní muzeum si v roce 2023 připomnělo 30 let od svého založení. Od roku 1993 se v této instituci uskutečnilo 25 hlavních a více než 50 drobných výstav.

V roce 2023 se muzeum opět připojilo svým programem k tradiční Brněnské muzejní noci i Dnu Brna. Hlavní sezónní výstava s názvem Via populi Dei – Cesta Božího lidu aneb Starý zákon v umění výtvarném, která navazovala na stálou expozici Vita Christi, byla zahájena ve středu 21. června. Dalšími instalacemi v průběhu roku byly výstavy Grafiky z cyklu Mor od Felixe Jeneweina, Vzory krásy, Jan Blažej Santini-Aichel v brněnské diecézi, Oáza Ztišení a Ludvík Kolek: Návrhy vitráží pro senetářovský kostel sv. Josefa. K výročí nedožitých 90. narozenin Ludvíka Kolka uspořádalo muzeum také kulatý stůl reflektující jeho život a dílo. Většina těchto aktivit byla podpořena Statutárním městem Brnem jako součást projektu Kultura v areálu Petrova 2023.

V rámci práce s dětmi a mládeží se mimo tradiční vzdělávací programy uskutečnil projekt Liturgický rok v Diecézním muzeu a Příměstský tábor Diecézního muzea, který reflektoval svým tématem jubilejní rok stavitele Jana Blažeje Santiniho-Aichla.

Stálou expozici Vita Christi – Život Kristův navštívilo 3200 osob, další výstavy připravené pracovníky muzea zhlédlo 8800 osob. Do Galerie Diecézního muzea zavítalo 500 zájemců a do stálé expozice sakrální architektury v Zahradách pod Petrovem dalších 1000 návštěvníků.

Během roku byly připraveny rozličné vzdělávací programy pro 65 dětských a školních skupin, přičemž nejúspěšnější byl program Advent – připravujeme se na Vánoce, jehož se zúčastnilo 650 dětí. Do všech 89 skupinových akcí, mezi nimiž byly i aktivity pro seniory, se zapojilo 3600 účastníků. Prostory muzea, mimo jiné pro informaci nebo za nákupem suvenýrů, navštívilo v průběhu celého roku 9500 osob, především turistů, přičemž asi 2100 z nich bylo ze zahraničí. Celkem svojí činností oslovili v průběhu roku pracovníci muzea na 28000 osob.

V pondělí 16. října se na půdě biskupství uskutečnilo u příležitosti jubilea našeho muzea historicky první setkání zástupců církevních muzeí a galerií. Pozvání přijalo celkem 6 institucí a 2 externí hosté.

<https://www.dieceznimuzeum.cz>

Specifické formy pastorače

Duchovní služba v nemocnicích

Jedná se o službu církve v sekulárním prostoru, kde církví vyslaní kaplani a kaplanky nabízejí lidem duchovní doprovázení při hledání opory a existenciální orientace v náročných situacích nemoci. Kaplani a kaplanky jsou nemocným, jejich příbuzným i zdravotníkům k dispozici pro naslouchání a rozhovor (případně modlitbu) a v případě potřeby jim zprostředkují setkání s duchovním jejich církve. V řadě nemocnic se také starají o kaple jako prostory ztišení a modlitby – většinou jde o katolické kaple, otevřené i pro věřící jiných vyznání. Kaplani bývají také součástí paliativních týmů a spolu s ostatními zdravotníky promýšlejí strategii zdravotní péče u jednotlivých pacientů.

Na duchovní službě se podílejí také dobrovolníci, pro které v loňském roce biskupství pořádalo kurz a formační setkání. Biskupství se také spolupodílelo na organizaci konference pro křesťanské zdravotníky. V roce 2023 působilo v diecézi 15 kaplanů a kaplanek z řad kněží, řeholníků i laiků. Během roku využilo možnost duchovního rozhovoru na 7 000 pacientů a proběhlo téměř 15 000 návštěv a setkání se zdravotníky, dalšími zaměstnanci nemocnic a příbuznými pacientů.

Diecézní konzervátorské centrum

Diecézní konzervátorské centrum (DKC) pomáhalo zajistit prezentaci a popularizaci uměleckých církevních předmětů z majetku farností a Biskupství brněnského. Byly realizovány výpůjčky kulturně hodnotných předmětů na výstavy pořádané jinými subjekty v ČR – např. pro výstavu Posvátné umění v nesvaté době / České sakrální umění 1948–1989 pořádanou Muzeem umění Olomouc (MUO), Manus animam pinxit – Ruka malovala duši, která se konala v Klášteře premonstrátů Teplá, či pro výstavní projekt Vzory krásy s prezentací vzácných liturgických oděvů farností brněnské diecéze. V roce 2023 bylo uzavřeno 35 výpůjčních smluv včetně prodlužujících dodatků.

Hlavní činnost DKC se soustředila na zpracovávání evidence, inventarizaci předmětů kulturní hodnoty, jejich podrobnou specifikaci, doplňování a upřesňování údajů o jednotlivých předmětech do jejich karet. Do konce roku 2023 bylo zpracováno 52 282 nemovitých a movitých kulturních předmětů, které jsou ve vlastnictví či správě farností nacházejících se na území brněnské diecéze. V centrálním depozitáři Biskupství brněnského se v závěru roku nacházelo 3 998 předmětů.

Účast pracovníků DKC na setkání účetních z jednotlivých děkanství dala předpoklad pro budoucí užší spolupráci, která by mohla znamenat pomoc pro jednotlivé farnosti. Fotodokumentace pořízená Diecézním konzervátorským centrem může posloužit jako důležitý podklad pro Policii ČR a NPÚ při hledání ukradených či poškozených předmětů.

V rámci dohledu nad studiem badatelů v církevních objektech, včetně agendy schvalování pořizování fotodokumentace, bylo v roce 2023 uděleno deset povolení fotografování, filmování a publikace reprodukcí uměleckých děl.

Celkový počet karet	52 282
z toho movitých předmětů	50 917
nemovitých	1 365

Zapsané kulturní památky	12 772
movité	11 878
nemovité	894

Umístění v depozitáři	2 416
výpůjčky	579
krádeže	190

Duchovní služba ve věznicích

Duchovní služba pro lidi umístěné ve vazbě nebo výkonu trestu v pěti věznicích na území brněnské diecéze (Brno, Břeclav, Kuřim, Rapotice a Znojmo) s celkovou kapacitou 2300 ubytovacích míst probíhá ve spolupráci s ČBK, ERC a VS ČR.

Brněnská diecéze vyslala do této služby v roce 2023 sedm kněží, tři stálé jáhny a jednoho laika. Pět z nich je pověřeno službou vězeňských kaplanů, ostatní slouží pod jejich vedením jako dobrovolníci.

Ve věznicích probíhají přípravy na přijetí svátostí, individuální rozhovory, svátost smíření, mše svaté, bohoslužby slova, modlitby – společné i soukromé, studium Bible a katechismu, promítání filmů s náboženskou tematikou, duchovní koncerty, přednášky, evangelizační program „Vězňova cesta“.

Služba modliteb exorcismu

Tým exorcistů pod vedením ThLic. Mariusze Leszka, SAC, se setkával a poskytoval službu v Radešínské Svratce a v Brně-Husovicích. Kontaktní osobou týmu je Mgr. et Mgr. Anna Janů, Ph.D. V roce 2023 proběhlo 65 setkání, jejichž cílem bylo rozpoznání příčiny problémů, přímluvná modlitba a duchovní podpora. Dalších 10 lidí využilo systematickou službu modlitby exorcismu jedenkrát měsíčně.

Několikrát za rok se konalo formační setkání modlitebního týmu pod vedením Mons. Mgr. Karla Orlity, J.U.D., prezidenta Mezinárodní asociace exorcistů, a v září se tým zúčastnil mezinárodního setkání exorcistů v Římě.

DIECÉZNÍ ARCHIV

Posláním Diecézního archivu je péče o zachování hodnotných historických dokladů vzniklých z působnosti Biskupství brněnského i právnických osob jím zřízených. Povinnost postarat se o řádné vedení úředních dokumentů je stanovena Kodexem kanonického práva i státní legislativou. V oblasti předarchivní péče se Diecézní archiv snaží zejména farnostem a jejich duchovním správcům odlehčit a poskytuje odbornou metodickou pomoc k nastavení funkčních pravidel při tvorbě spisových a skartačních řádů i součinnost při přípravě výběru archiválií. V případech nálezů větších historických souborů, a zvláště u dokumentů paleograficky a jazykově složitějších, pak archiv zajišťuje full servis od sterilizace a vyčištění materiálu přes jeho třídění a prvotní evidenci až po přípravu výběru archiválií, bezpečnou likvidaci dokladů bez trvalé hodnoty a uložení cenných dokumentů v optimálních klimatických podmínkách archivních depozitářů. V roce 2023 bylo do spisovny převzato více než 20 bm písemného materiálu farních úřadů, přičemž u značné části se jednalo bez nadsázky o jeho fyzickou záchranu.

K 31. 12. 2023 spravoval Diecézní archiv 486 archivních souborů o celkovém rozsahu 1585,06 bm. Po odečtu metráže ušetřené úspornějším uložením archiválií vykazujeme faktický roční přírůstek 26,47 bm, z toho 17,57 přibýlo výběrem archiválií, 8,9 bm pak delimitacemi ze státních okresních archivů. Úspěšně byla završena jednání o předání a převzetí fondů farních úřadů Křenovice a Rajhrad, na základě provenience byl pak doplněn i fond Farní úřad Velké Meziříčí. (Podíl zpracovaných archiválií činil 71,08 %, z toho zinventarizovaných 63,43 %.) Bylo zpracováno celkem 3,35 bm archiválií a zinventarizováno 10,31 bm. U některých archivních fondů bylo přistoupeno k reinventarizaci, celkem vzniklo 9 nových archivních pomůcek. Zdigitalizováno bylo 5 farních kronik, zhotoveno 652 snímků. Průběžně bylo adjustováno 24,19 bm archiválií včetně jejich očisty, u tří hodně poškozených farních kronik byla provedena odborná knihařská oprava.

V roce 2023 studovalo v archivu 68 badatelů a bylo zaznamenáno 94 badatelských návštěv, z toho dvě zahraniční. K nahlédnutí bylo předloženo 619 evidenčních jednotek. Pro potřeby úřadů archiv vypracoval 27 odborných rešerší, pro soukromé potřeby žadatelů jich bylo 19. Archivářky zodpověděly 157 běžných badatelských dotazů a zhotovily badatelům celkem 1 492 skenů archiválií. Sami badatelé si vlastní reprodukční technikou pořídili 9 486 snímků. Stejně jako v minulých letech byly zvláště frekventovanými tématy studia dějiny jednotlivých farností, životopisy kněžských osobností, stavební vývoj církevních objektů a drobná sakrální architektura. I nadále trval velký zájem o genealogická bádání, časté byly i žádosti o dohledání dokladů ke svátostem, a to jak ze strany Diecézního církevního soudu, tak od soukromých osob. V souvislosti s blížícím se výročím vyvrcholení II. vatikánského koncilu pokračoval zvýšený zájem badatelů o odraz koncilních závěrů v liturgických reformách a úpravách interiérů našich kostelů.

Činnost Diecézního archivu byla obsahem přednášky připravené pro studenty pomocných věd historických a archivnictví Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, v rámci exkurzí navštívilo náš archiv 48 zájemců z Moravské genealogické a heraldické společnosti, Letní školy pomocných věd historických FF MU a Teologického konviktů Olomouc. V jarních a letních měsících roku 2023 uspořádal archiv ve svých prostorách výstavku Heraldické památky diecézního archivu, představující reprezentativní vyobrazení znaků církevních hodnostářů brněnské diecéze. Výstavu zhlédlo 73 návštěvníků. Zástupkyně archivu byla oponentkou doktorské práce předkládané na Ústavu pomocných věd historických a archivnictví FF MU z oboru církevních dějin, podílela se i na práci celostátní skupiny k přípravě metodiky pro zpracování fondů vikariátních a děkanských úřadů. Všechny archivářky se zúčastnily školení k atestaci na tvorbu archivních autoritních záznamů a po složení atestů se zapojily do jejich tvorby v informačním systému Centrální archivní modul.

Jako výraz ocenění významu práce soukromých archivů, k nimž patří i Diecézní archiv Biskupství brněnského, je vnímáno jeho zařazení mezi orgány veřejné moci, oznámené Ministerstvem vnitra ČR v závěru roku.

<https://archiv.biskupstvi.cz>

DIECÉZNÍ CHARITA BRNO

Posláním Diecézní charity Brno (DCHB) je služba milosrdné lásky církve bližnímu v nouzi bez ohledu na jeho příslušnost k rase, národnost, vyznání a politické přesvědčení. Pilířem charitní práce jsou čtyři základní hodnoty – pravda, svoboda, spravedlnost a láska. Je tvořena devíti oblastními Charitami (OCH) – OCH Blansko, OCH Břeclav, OCH Hodonín, OCH Jihlava, OCH Rajhrad, OCH Tišnov, OCH Třebíč, OCH Znojmo, OCH Žďár nad Sázavou – a odborem Služby Brno.

DCHB pomáhá seniorům, lidem bez přístřeší, rodinám a ohroženým matkám, lidem s mentálním postižením a autismem, cizincům, sociálně znevýhodněným i dalším osobám v nouzi na celém území brněnské diecéze.

Pomoc Ukrajíně a lidem prchajícím před válkou

Diecézní charita Brno ve své pomoci ukrajinským uprchlíkům nepolevila a pomáhala jim po celý rok. Všechny oblastní charity poskytovaly řadu služeb – od odborného poradenství, tlumočení, doprovodů na úřady, pomoc s hledáním zaměstnání a škol pro děti či ubytování až po materiální pomoc. Přímo na Ukrajině humanitární pomoc dlouhodobě zajišťuje Oblastní charita Znojmo, která podporuje především Charitu Lysyčansk, přesídlenou do Pokrovsku a Dnipro. Zde se zaměřuje na financování stravování a léčby těch nejpotřebnějších a strádajících v důsledku války.

Nový dobrovolnický program Cykloterapie

Dobrovolnické centrum Diecézní charity Brno v červnu slavnostně představilo veřejnosti nový dobrovolnický program s názvem „Cykloterapie“, který zprostředkovává lidem s omezenou možností pohybu vyjížďky na čerstvém vzduchu díky elektrické cyklorikše. Aktivizuje klienty a zlepšuje jejich orientaci. Cykloterapie také pomáhá zmírňovat osamělost klientů a působí pozitivně na kvalitu jejich života. Provoz cyklorikši zajišťují dobrovolníci pod záštitou Dobrovolnického centra DCHB a je využívána zejména v charitních pobytových službách pro osoby s mentálním, tělesným nebo kombinovaným postižením.

V situacích, kdy už ostatní končí, jde Charitní záchranná síť dál

Charitní záchranná síť je unikátní projekt charity, který od roku 2017 pomáhá lidem v nejvyšší nouzi na území celé brněnské diecéze. Charitní záchranná síť se obrací k hodnotě křesťanské lásky a k lidskosti, pomáhá tak bezpodmínečně a do té míry, do které ji její klienti potřebují. Zaměřuje se na ty, pro které není momentálně dostupná žádná jiná pomoc, nenacházejí řešení v běžném systému sociální pomoci a žijí pod hranicí důstojného života. Například lidé, kteří nemají zajištěné základní životní potřeby, tedy trpí hladem, nemají bezpečné místo k přespaní, jsou ohroženi na životě nebo nemají nárok na jinou podporu. Umí nabídnout materiální, psychickou a duchovní podporu při okamžitém řešení situace. Zaměstnanci Charitní záchranné sítě aktivně vyhledávají lidi v nouzi a spolupracují s farnostmi, obcemi, školami, lékaři, úřady práce, sociálními odbory a s řadou dalších institucí.

Charitní záchranná síť	počet klientů
Oblastní charita Blansko	48
Oblastní charita Břeclav	1 007
Oblastní charita Hodonín	148
Oblastní charita Jihlava	14
Oblastní charita Rajhrad	330
Oblastní charita Tišnov	59
Oblastní charita Třebíč	636
Oblastní charita Znojmo	461
Oblastní charita Žďár nad Sázavou	298
Služby Brno	159
Celkem	3 160

HOSPODAŘENÍ DCHB V ROCE 2023

Výnosy v Kč	
Vlastní výkony a služby	108 283 000
Tržby za služby od zdravotních pojišťoven	265 257 000
Dotace od ministerstva a Rady vlády	368 953 000
Dotace od krajů	70 855 000
Dotace od obcí	102 471 000
Ostatní dotace	85 752 000
Sbírky, dary	50 323 000
Ostatní	90 981 000
Celkem	1 142 875 000

Náklady v Kč	
Osobní	882 563 000
Ostatní	32 187 000
Spotřeba materiálu a energie	105 631 000
Služby	79 745 000
Odpisy	40 286 000
Celkem	1 140 412 000

Podrobné informace v samostatné výroční zprávě
Diecézní charity Brno na <https://dchb.charita.cz/vyrocní-zpravy/>

<https://dchb.charita.cz>

DIECÉZNÍ SOUD A AKADEMIE KANONICKÉHO PRÁVA

Diecézní církevní soud

Diecézní církevní soud v Brně v roce 2023 projednával 128 kauz. Jednalo se o různé druhy soudních nebo administrativních řízení. U soudu funguje služba právního poradenství a pravidelné konzultace probíhaly vždy dva dny v týdnu. O konzultace mají zájem nejen věřící z brněnské diecéze, ale také je občas využijí i věřící z jiných diecézí. Většina zájemců hledá možnosti církevně právního řešení po rozvodu manželství.

Během roku se podařilo ukončit 50 kauz, z nichž 15 bylo sporů o platnost manželství. Činnost soudu má nezastupitelnou pastorační hodnotu a harmonicky zapadá do celkové pastorační péče, která náleží rodinám, jak to nejednou zmínil papež František. Význam milosrdenství v pastorační rodině neumenšuje závazek soudce usilovat o spravedlnost v případech neplatnosti manželství. Naopak, právě ve světle milosrdenství vůči jednotlivcům a jejich svědomí je důležité soudcovské rozlišování o neplatnosti.

V rámci činnosti Diecézního církevního soudu v Brně jsou projednávána tři kanonizační řízení. Kauza super martyrio diecézních kněží Jana Buly a Václava Drboly je nyní v závěru římské fáze, přičemž je očekáván pozitivní výsledek, a tedy beatifikace, ke které by mělo dojít v brněnské diecézi na podzim roku 2025. Kauza super virtutibus řeholnice a zakladatelky Kongregace Těšitelé Božského Srdce Ježíšova byla předána na Dikasterium pro blahořečení a svatořečení do Říma, kde je očekáváno schválení diecézní fáze procesu. Historická kauza super virtutibus řeholního kněze Martina Středy je dosud v úvodní fázi diecézní části procesu, konkrétně zpracovávání podkladů historickou komisí.

<https://cirkevnisoud.biskupstvi.cz>

Akademie kanonického práva

V roce 2023 akademie uspořádala již V. symposium kanonického práva s mezinárodní účastí. Přednášejícími byli renomovaní kanonisté z Itálie, kterým naslouchalo přes 100 účastníků z ČR a SR. Také byla realizována dvě víkendová setkání v rámci „Mezinárodní školy řízení“ pro řeholní představené. Kromě toho bylo vydavatelstvím akademie publikováno několik knižních titulů. Z důvodu velkého zájmu došlo k druhému vydání Přípravy snoubenců na darování se v manželství (metodika a pracovní sešit); vydavatelství uveřejnilo též další číslo sborníku *Adiuro te (V)* a podařilo se publikovat novou ediční řadu studijních textů, v rámci níž vyšly tři tituly: *Duchovní zápasy v životě člověka a jejich asociace se zdravím* (doktorská práce předkládající fenomény psychologie a působení zlého ducha v životě člověka), *Předsoudní a pastorační šetření v kontextu reformy manželského procesu* (doktorská práce projednávající téma spojení a souladu kanonického práva a pastorače s ohledem na situaci v brněnské diecézi) a *Mučednictví u služebníků Božích Jana Buly a Václava Drboly* (magisterská práce, která je cenným příspěvkem pro oblast kanonizačního práva).

EKONOMICKO-HOSPODÁŘSKÁ ČINNOST

Stavební oddělení

Stavební oddělení Biskupství brněnského se zaměřuje na přípravu a realizaci staveb, včetně památek, které jsou ve vlastnictví biskupství nebo farností brněnské diecéze.

Stavební oddělení jedná s příslušnými orgány ve stavebních činnostech, dotacích a veřejných zakázkách. Zajišťuje styk s orgány státní správy a samosprávy, s ostatními úřady a institucemi ve stavební a památkové sféře. Provádí kontroly a odborné konzultace při kontrole cenových nabídek, rozpočtů, veřejných zakázek a projektů. Věnuje se také přípravě a administraci žádostí o dotace, u některých akcí i projekční činnosti, a též zabezpečuje technický dozor investora. Přimo v terénu ve farnostech brněnské diecéze působí čtrnáct techniků, kteří se věnují stavbám v rámci jednoho nebo dvou děkanství.

V roce 2023 se stavební oddělení podílelo v jednotlivých farnostech na realizaci 260 stavebních oprav a investic za 236,08 mil. Kč. Zdroje financování z dotací a darů dosahovaly 177,74 mil. Kč.

Za Biskupství brněnské tvořily opravy 8,69 mil. Kč a investice 73,73 mil. Kč.

Biskupství dosáhlo na 2,60 mil. Kč dotací.

Projekty spolufinancované z evropských dotací a jejich výše

1. Projekty spolufinancované z IROP (Integrovaný regionální operační program):

Dokončeno v roce 2023:

Celková obnova kostela Nanebevzetí Panny Marie v areálu kláštera Porta Coeli v Předklášteří: 44,6 mil. Kč (vč. DPH)

Stále probíhající:

Rehabilitace a obnova NKP kostela sv. Jakuba Většího v Brně: 111,9 mil. Kč. (bez DPH)

2. Projekt podpořený v rámci Fondů EHP (Evropský hospodářský prostor):

Památková obnova kostela sv. Ignáce v Jihlavě a jeho zpřístupnění veřejnosti: 25,9 mil. Kč. (vč. DPH)

Zdroje financování v roce 2023 - dotace	v mil. Kč
Ministerstvo pro místní rozvoj (IROP, SFPI)	63,57
Ministerstvo financí (Norské fondy)	20,92
Ministerstvo kultury	35,22
Ministerstvo životního prostředí (SZIF)	0,24
Kraje	17,14
Obce	24,51
Dary, nadace, jiné příspěvky	16,14
Celkem	177,74

Stavební akce

Stavební oddělení řídilo v brněnské diecézi 284 stavebních oprav a investic různého rozsahu – od náročné obnovy národních kulturních památek po opravy střech, krovů, fasád, ohradních zdí, obnovy podlah, restaurování varhan, oltářů, nástěnných maleb či výměny okenních výplní v kostelech a farách.

Stavba roku – Jaroměřice nad Rokytnou

Rekonstrukce kostela sv. Markéty v Jaroměřicích nad Rokytnou získala 24. 11. 2023 prestižní titul Stavba roku 2023. Kostel, který se zámkem tvoří jeden z nejhodnotnějších českých barokních areálů, se nacházel v havarijním stavu. Obnova stavby zachránila krovovou kopuli chrámu. Prestižní ocenění si získala díky unikátnímu technickému řešení.

Kromě záchrany jedinečné památky projekt také proměnil kostel v multifunkční objekt – k jeho liturgické a kulturní funkci přibyla funkce komunitní a byly zpřístupněny pro veřejnost dosud uzavřené prostory, například věž, která nabízí nádhernou vyhlídku do zámecké zahrady.

<https://stavebni.biskupstvi.cz>

FOND NA PODPORU KNĚŽÍ A PASTORACE V BRNĚNSKÉ DIECÉZI

Donator.cz

Webový portál donator.cz, který slouží jako dárcovská platforma pro podporu pastoračních aktivit v brněnské diecézi, poskytl v roce 2023 donátorům opět možnost přispět do vyhlášených kostelních sbírek nebo na projekty schválené diecézním biskupem. Touto cestou bylo darováno celkem 0,8 mil. Kč.

Fond Puls

Klíčovým projektem platformy donator.cz je fond PULS. V uplynulém roce se velká rodina malých dárců fondu PULS rozrostla na 8 333 donátorů. Výše jejich darů dosáhla 21,3 mil. Kč, což představuje oproti roku 2022 nárůst o téměř 8 %. Průměrný dar donátora byl 2 550 Kč. Příspěvky farností a kapitul byly 14,5 mil. Kč. Celkové příjmy fondu tedy činily 35,8 mil. Kč.

Prioritním výdajem fondu byl příspěvek na mzdy kněží ve výši 35 mil. Kč, což je 32 % z celkových nákladů na mzdy kněží. Dalším výdajem byl příspěvek na zajištění služeb farnostem (stavební technici a účetní v děkanstvích) ve výši 1 mil. Kč.

V Rajhradě u Brna proběhla pouť donátorů, kde výbornou atmosféru a dobrou náladu podpořil koncert skupiny Ukulele jako Brno.

Pravidelné mše svaté za donátory a na jejich úmysly jsou slouženy každé první úterý v měsíci v kapucínském kostele v Brně.

Hospodaření Fondu na podporu kněží a pastorače brněnské diecéze v roce 2023

Příjmy v Kč	Rozpočet	Skutečnost
Převod zůstatku 1. 1. 2023	-	3 532 433
Příjmy PULS	36 000 000	35 828 214
Celkem	36 000 000	39 360 647

Výdaje v Kč	Rozpočet	Skutečnost
Příspěvek na mzdy duchovních	35 000 000	35 000 000
Technická a ekonomická agenda farností	1 000 000	1 000 000
Celkem	36 000 000	36 000 000
Zůstatek (PULS) - 31. 12. 2023	-	3 360 647

<https://donator.cz>

HOSPODAŘENÍ BRNĚNSKÉ DIECÉZE

Biskupství brněnské Farnosti, kapituly

Výnosy v Kč	319 338 000	568 328 000
Tržby za vlastní výrobky	14 679 000	0
Tržby z prodeje služeb	59 223 000	85 698 000
Tržby za prodané zboží	6 023 000	0
Úroky	12 102 000	5 237 000
Kursově zisky	-1 000	0
Fond na podporu kněží a pastorage brněnské diecéze	36 000 000	0
Zúčtování fondů - ostatní	2 060 000	17 290 000
Ostatní výnosy včetně sbírek	7 800 000	187 317 000
Tržby z prodeje dlouhodobého majetku	2 806 000	24 010 000
Tržby z prodeje materiálu	1 778 000	0
Výnosy z finančního majetku	53 114 000	79 000
Příspěvek na podporu činnosti	93 040 000	0
Dary	16 385 000	63 337 000
Provozní dotace	14 329 000	185 360 000

Biskupství brněnské Farnosti, kapituly

Náklady v Kč	313 276 000	542 066 000
Spotřeba materiálu, energie a neskladovaných dodávek	22 230 000	98 531 000
Prodané zboží	6 056 000	1 030 000
Opravy a udržování	32 399 000	288 681 000
Cestovné	1 311 000	174 000
Reprezentace	229 000	404 000
Ostatní služby	18 417 000	24 129 000
Mzdové náklady	121 869 000	10 266 000
Zákonné sociální pojištění	39 707 000	1 878 000
Zákonné sociální náklady	372 000	97 000
Ostatní sociální náklady	8 699 000	20 000
Daně a poplatky	1 206 000	9 580 000
Úroky	11 665 000	2 540 000
Kursově ztráty	10 681 000	0
Dary	8 762 000	64 839 000
Ostatní náklady	1 362 000	4 342 000
Odpisy dlouhodobého majetku	28 177 000	32 331 000
Prodaný dlouhodobý majetek	116 000	3 088 000
Opravné položky	-9 000	0
Členské příspěvky	27 000	136 000
Výsledek hospodaření v Kč	6 062 000	26 262 000

Diecézní sbírky

sbírka	v Kč
Boží hrob	616 119
Haléř sv. Petra	4 463 247
na charitativní účely	3 230 572
na pronásledované křesťany	3 144 239
na misie	4 986 063
na bohoslovce a církevní školy	3 205 810
na podporu katolických médií	3 413 560
na Bibli	2 608 515
Celkem	25 668 125

KDO NÁS OPUSTIL

jméno	datum narození	datum úmrtí
R. D. Jiří Tesař kněz brněnské diecéze, výpomocný duchovní ve farnosti Bad Wiesse (arcidiecéze München-Freising, Německo)	21. 1. 1949	24. 4. 2023
D. Vít Martin Červenka, OPraem. člen Kanonie premonstrátů v Nové Říši, administrátor ve Křtinách	30. 12. 1976	15. 5. 2023
R. D. Miroslav Sedlák výpomocný duchovní v Šakvicích	4. 4. 1945	1. 9. 2023
R. D. Mgr. Ing. Jan Zachoval, CSc. nemocniční kaplan v brněnských nemocnicích a v Domě léčby bolesti s hospicem sv. Josefa v Rajhradě	9. 11. 1943	26. 10. 2023
R. D. Josef Mareček kněz-důchodce žijící na Moravci	11. 3. 1924	16. 11. 2023

Biskupství brněnské
Výroční zpráva 2023

Fotografie na titulní straně: Dušan Kadlec (Člověk a Víra)
Další fotografie: Člověk a Víra, archiv Biskupství brněnského,
archivy jednotlivých středisek a center, Pixabay, Freepik

V roce 2024 vydalo © Biskupství brněnské
Petrov 8, CZ-601 43 Brno

